

A Szent Liturgiáról (13.)

A vasárnapi antifónának a húsvét szent ünnepéről valók. Ezzel Szent Liturgiánk hangsúlyozza, hogy minden vasárnap kis húsvétot ünnepelünk. A 65. zsoltárból énekeljük: „Örvendezetek az Úrnak, minden föld, mondjatok dicséretet az ő nevének, tegyétek dicsőséggé dicséretét.” Valóban nem tehetünk mást, mint hogy örvendezünk, mert feltámadt az Úr. És ezt élhetjük át a Liturgia megjelenítő erejével. A legnagyobb emberi dicsőítés sem elegendő, hogy hálát adjunk neki azért, mert megváltott minket. A számára legkedvesebbet, az édesanyját idézzük az antifóna refrénjében, hogy a megváltás rajtunk is megvalósuljon: „Az Istenszülő imái által, Üdvözítő, üdvözíts minket.”

Az éneklés alatt – amint az ottárainkon lévő liturgikon (misszálé) előírja – „az áldozópap vagy a diakónus halkan a kis ekténiát mondja”. Ez a kis ekténia a papi fennhanggal együtt összesen csupán négy részből áll, hiszen a nagy ekténiának a rövidítése. Ismét békességre szólít fel, kéri az otlatmat, a szentek közbenjárására hagyatkozik, s mindezt megfejeji az összefoglalással: Istené a hatalom, az ország, az erő és a dicsőség. Érdemes figyelni arra, hogy ez utóbbi – mint általában a papi fennhangok – „mert” kötőszóval kezdődik. Ez pedig azt jelzi, hogy egykor (a VIII. század előtt) minden rész hangosan hangzott el a Liturgiában, s így a ma csendben végzett papi imának a záradékát jelenti. Azt kérte a pap, hogy Isten árássa gazdag kegyelmét és irgalmát az imádkozókra. Ez a hozzákap-

csolódó résszel válik érthetővé: „Mert tied a hatalom...”

A második antifóna a 66. zsoltárból való: „Könyörüljön rajtunk az Isten, és áldjon meg minket.” Csatlakozik hozzá a refrén, amiben, íme, meglátjuk a húsvétra való világos utalást: „Üdvözíts minket, Isten Fia, ki halottaidból feltámadtál, énekelünk néked.” Az alatta mondott csendes imában pedig a pap ezt kéri: „üdvözítsd népedet és áldd meg örökségedet”. Kéri azt is, hogy szentelje meg Isten azokat, akik az ő „háza ékességét szeretik”. Végül még azért is fohászkodik, hogy dicsőítse meg isteni erejével a benne bízokat (mindhárom formula ismételten megjelenik a Liturgiában). S ennek záradéka lenne a közbevetett kis ekténia lezárása.

A hétköznapi első antifóna a 91. zsoltárból való: „Jó az Urat dicsérni, és éneket mondani a te nevednek, ó, Fölsé-

ges.” Hogyne lenne az, amikor a hétköznapi Szent Liturgia is Jézus Krisztus húsvéti misztériumát állítja elénk: megjelenítő erejével Jézus áldott szenvedését, áldozati halálát, dicsőséges feltámadását ünnepelhetjük benne. A refrén ugyanaz, mint vasárnap: az Istenszülő közbenjárását kéri. A második antifóna a 92. zsoltárból való: „Az Úr, országol, ékességbe öltözött, erősségbe öltözött az Úr, és felövezte magát.” Ezt viszont egyértelműen lehet a feltámadásra vonatkoztatni. Az Úr az egész világ fölött uralkodik (az ősmagyar nyelv szerint „országol”), s megmutatja hatalmának dicsőségét: ő a Feltámadott! Az antifóna refrénje ezért így szól: „Szenteidnek imái által, Üdvözítő, üdvözíts minket.” Vagyis azt kéri, hogy mi is azt üdvösség részesei lehessünk.

Ivancsó István